

Filosofijos
fakultetas

Filosofijos institutas

Doktorantas Adomas Šulcas

A-laiko replikavimo problema dirbtiniame intelektu

Analitinė laiko filosofija skiria dvi pagrindines laiko teorijas: A-teorija, kuri naudoja sąvokas “praecitis”, “dabartis”, “ateitis” ir B-teorija, kuri naudoja sąvokas “anksčiau” ir “vėliau”. Diskurso eigoje prie B-teorijos buvo pridėtos keletas papildomų įrankių (datos, sąvoka “kartu su” ar “vienu metu su” bei teiginių žetonai). Vykstant diskursui, susiformavo nuostata, jog A-teorijos teiginius galima išversti į B-teorijos teiginius neprarandant (ženklios) prasmės, o išvertimas į kitą pusę yra problematiškas. Kartu, B-teorija XXI a. diskurse susidūrė su “fenomenologine problema”, kadangi turimais įrankiais yra sunku ar beveik neįmanoma paaiškinti laiko tėkmės patyrimą. Šios analitinės laiko filosofijos problemos nėra tik teorinės - jos artimai siejasi su mokslo siekiu sukurti mašininę sąmonę. Visa kompiuterinė technologija, bent jau šiuo metu, yra grįsta B-teorijos sąvokomis, kadangi laikas yra saugomas datos formatu. Bet koks dirbtinis intelektas yra grįstas tuo pačiu pagrindu, priešingai nei žmogiškoji sąmonė, kuri grįsta pirmiau A-teorijos pagrindu. Ši praraja, remiantis analitine laiko filosofija, greičiausiai yra neperžengiama, kadangi iš B-teorijos teiginių neįmanoma išvesti prasmingų A-teorijos teiginių, todėl būtų galima teigti, jog mokslo siekis atkurti ar sukurti panašią į žmogiškąją sąmonę naudojantis kompiuterinėmis technologijomis yra pasmerktas dėl laiko patyrimo nesuderinamumo.